Дневникъ

(стенографски)

на

XVII-то обикновено Народно събрание.

Втора редовна сесия.

16 засѣдание, срѣда, 27 януарий 1916 г.,

(Открито отъ прѣдседателя д-ръ Д. К. Вачовъ, въ 3 ч. 40 м. слѣдъ пладне).

Прѣдседателтъ: (Звъни) Засѣданието се отваря.

Г. секретарьтъ ще провѣри списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители, за да се види кои отсѫтствуватъ.

Секретарь П. Панайотовъ: (Прочита списъка. Отсѫтствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: Иванъ Ангеловъ, Иванъ Багаровъ, Панко Вангеловъ, Григоръ Василевъ, Георги Генковъ, Недѣлчо Георгиевъ, Димитъръ Джанкардашлийски, Бошко Дуновъ, Дончо Златковъ, Йорданъ Йоновъ, Белизаръ Каракашевъ, Миле Каралѣевъ, д-ръ Симеонъ Кехлибаровъ, Василъ Коларовъ, Иванъ Костовъ, Добри Кротневъ, Яковъ Матакиевъ, д-ръ Еню Разпоповъ, Михаилъ Такевъ, Теодоръ Теодоровъ, д-ръ Йосифъ Фаденхехтъ, Исмаилъ Хакъ бей, Иванъ Халачовъ и Крумъ Чапраниковъ).

Прѣдседателтъ: Отъ 245 народни прѣдставители отсѫтствуватъ 24; налице сѫ 221. Значи, има нужното число, за да се разгледатъ въпроситѣ, поставени на дневенъ редъ.

Има да съобщя на народното прѣдставителство слѣдующето.

Разрѣшени сѫ отпуски:

На народния прѣдставитель г. Коста Ципорановъ — 5-дневенъ отпускъ, по болесть, начиная отъ днесъ;

На народния прѣдставитель г. Григоръ Василевъ — 8-дневенъ отпускъ, начиная отъ днесъ;

На народния прѣдставитель г. Никола Атанасовъ — 2-дневенъ отпускъ, за вчера и днесъ;

На народния прѣдставитель г. Иванъ Костовъ — 3-дневенъ отпускъ, начиная отъ 25 т. м.;

На народния прѣдставитель г. Дончо Златковъ — 10 дневенъ отпускъ, начиная отъ 23 т. м.

Постѫпили сѫ:

Отъ Министерството на финанситѣ — законопроектъ за прѣтопяване 2.000.000 кжса 5-левови сребърни монети или 10.000.000 л., въ 2-левови, 1-левови и 50-стотинкови;

Отъ сѫщото министерство — законопроектъ за свръхсмѣтанъ кредитъ 120.000 л., съгласно съ чл. 126 отъ конституцията, за издръжка на Комитета за обществената прѣдвидливость прѣзъ първото 6-мѣсечие на 1916 г.;

Отъ сѫщото министерство — прѣдложение за одобрение указитѣ № № 8 и 13 отъ 7 и 31 декември 1915 г., отнасящи се до освобождаване подарения за войницитѣ тютюнъ отъ бандеролно право и опрѣдѣляне продажната цѣна на тютюневитѣ издѣлия въ окупиранитѣ сръбски и македонски земи;

Отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти — прѣдложение за одобрение постановлението на Министерския сѫвѣтъ отъ 9 октомврий 1914 г., протоколъ № 158, на основание на което Българската земледѣлска банка е доставила хартия отъ книжно-мукавената фабрика въ с. Княжево за 13.500 л.

Тѣзи прѣдложения и законопроекти ще се раздадатъ на г. г. народнитѣ прѣдставители и ще се турятъ на дневенъ редъ.

Пристѫпяме къмъ дневния редъ.

На първо мѣсто е: трето четене на законопроекта за продължаване и разпространение дѣйствието на закона за плащане дневни пари на държавнитѣ служители въ новитѣ земи.

Г. секретарьтъ ще прочете този законопроектъ.

Секретарь П. Панайотовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за продължаване и разпространение дѣйствието на закона за плащане дневни пари на държавнитѣ служители въ новитѣ земи.

„Членъ единственъ. Продължава се дѣйствието на закона за плащане дневни пари на държавнитѣ служители въ новитѣ земи, обнародванъ въ „Държавенъ вестникъ“ бр. 177 отъ 8 августъ 1914 г., до 1 януарий 1917 г., като се разпространява и за държавнитѣ служители, назначени на длъжность въ новопридобититѣ и окупирани земи въ Източна Тракия, стара Сърбия и Македония.“

Прѣдседателтъ: Постѫпили сѫ прѣдложения отъ народния прѣдставитель г. Димитъръ Благоевъ и другаритѣ му. Едното прѣдложение има слѣдующето съдържание: (Чете) „Размѣрътъ на дневнитѣ да бѫде: 1) за заплати до 1.200 л. годишно — 3 л.; 2) за заплати отъ 1.201 до 2.400 л. — 2 л.; 3) за заплати отъ 2.401 нагорѣ — 1·50 л.“

Другото прѣдложение е: (Чете) „Сѫщиятъ размѣръ дневни пари да се плаща и на служащитѣ въ изборнитѣ учрѣждения въ новитѣ земи“.

Има думата г. Георги Димитровъ.

Г. Димитровъ: Г. г. народни прѣдставители! Като приемаме по принципъ да се плащатъ дневни пари на чиновницитѣ и служащитѣ въ новитѣ земи и за до 1917 г., ние настояваме да се направятъ двѣ измѣнения въ закона, който по-рано биде гласуванъ, приложението на който сега

се продължава до 1917 г. и се разширява и за новоокупираните земи.

Първото изменение се отнася до размѣра на дневнитѣ пари. Споредъ стария законъ, г. г. народни прѣдставители, се прѣдвиждатъ дневни пари: на чиновницитѣ и служащитѣ, които получаватъ до 1.200 л. — по 1 л., на онія, които получаватъ отъ 1.200 до 2.400 л. — 1·50 л., а на онія, които получаватъ надъ 2.400 л. — по 2 л. Ние намираме, че пропорцията въ размѣра на дневнитѣ трѣбва да бъде тъкмо обратна: по-голѣми дневни трѣбва да получаватъ онія чиновници и служащи въ новитѣ земи, които получаватъ малка заплата.

Независимо отъ това, дневнитѣ, които сж прѣдвидени за тия чиновници и служащи, отъ 1 л. дневно — това е маса отъ чиновници и служащи, които ще получаватъ такива дневни — сж съвършено недостатъчни при тая скъпотия, която сега въ новитѣ земи е много по-голѣма, отколкото въ 1912 и 1913 г. Тия дневни трѣбва да бъдатъ увеличени. И ние прѣдлагаме, съ нашето първо прѣдложение, да се даватъ дневни: на чиновници и служащи, които получаватъ до 1.200 л. годишно — 3 л., които получаватъ отъ 1.201 до 2.400 л. — 2 л., а на онія, които получаватъ надъ 2.401 л., да се даватъ дневни 1·50 л. Тѣ, които получаватъ голѣма заплата, могатъ да минатъ и съ малко дневни.

На второ мѣсто, ние искаме, плащането на дневнитѣ пари да се разпростре и върху чиновницитѣ и служащитѣ при изборнитѣ учрѣждения въ новитѣ земи, защото, г. г. народни прѣдставители, нѣма никакво основание да се даватъ на държавнитѣ чиновници и служащи дневни, а да се лишаватъ отъ подобни дневни онія, които ще служатъ на общинитѣ, окржжнитѣ съвѣти и на другитѣ изборни учрѣждения въ новитѣ земи. И еднитѣ и другитѣ сж поставени при еднакви условия на скъпотия, и трѣбва и еднитѣ и другитѣ да бъдатъ платени по-добрѣ. Затова ние настояваме, тия дневни, които ще бъдатъ опрѣдѣлени, да се даватъ не само на държавнитѣ чиновници и служащи, но и на чиновницитѣ и служащитѣ при изборнитѣ учрѣждения. По тоя начинъ ще се добие една справедливость и ще бъдатъ поставени тия чиновници и служащи при условия, които да имъ позволяватъ да изпълняватъ добросъвѣстно своитѣ задължения.

Ние настояваме тия двѣ прѣдложения да бъдатъ гласувани.

Прѣдседателтъ: Ще поставя на гласуване тѣзи прѣдложения. Които приематъ направенитѣ прѣдложения сть г. г. Димитровъ, Благоевъ и другитѣ тѣхни другари (прочита ги повторно), да си вдигнатъ ржката. (Малцинство) Не се приематъ.

Ще се гласува законопроектътъ тъй, както се прочете отъ секретаря. Които го приематъ да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приетъ.

Слѣдва трето четене на законопроекта за прѣвръщане частнитѣ непълни срѣдни училища въ градоветѣ Троянъ, Фердинандъ и Пирдопъ въ народни и за развитието имъ въ пълни срѣдни училища.

Г. секретарьтъ ще прочете законопроекта.

Секретарь П. Панайотовъ: (Чете)

„З А К О Н Ъ

за прѣвръщане частнитѣ непълни срѣдни училища въ градоветѣ Троянъ, Фердинандъ и Пирдопъ въ народни и за развитието имъ въ пълни срѣдни училища.

Чл. 1. Частнитѣ непълни гимназии въ Троянъ, Фердинандъ и Пирдопъ се прѣвръщатъ отъ 1 септемврий 1916 г. въ народни непълни срѣдни училища.

Чл. 2. Тѣзи учебни заведения, безъ прогимназиялнитѣ класове, ще се издържатъ изцѣло отъ общинитѣ, които сж искали тѣхното откриване.

Чл. 3. Развитието на тия училища до пълни срѣдни гимназии или педагогически училища, които могатъ да бъдатъ и смѣсени, ще става съ резрѣшение на Министерството на народното просвѣщение, ако при откриването на всѣки новъ класъ надлежнитѣ общини изпълнятъ всички изисквания на алинея втора на чл. 112 отъ закона за народното просвѣщение.

Чл. 4. Министерството на народното просвѣщение може по свое усмотрение да закрива тия учебни заведения изцѣло или само нѣкои отъ тѣхнитѣ класове, ако надлежнитѣ общини не могатъ да ги издържатъ и уреждатъ напълно споредъ изискванията на закона за народното просвѣщение“

Прѣдседателтъ: Ще се гласува. Които приематъ на трето четене прочетения законопроектъ, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приетъ.

Слѣдва втората точка отъ дневния редъ: разглеждане прѣдложения. Най-напрѣдъ е прѣдложението за опрощаване училищни такси за учебната 1915/1916 г. на бѣдни ученици при земледѣлческото училище въ Садово.

Г. секретарьтъ ще прочете това прѣдложение.

Секретарь П. Панайотовъ: (чете)

„П Р Ѣ Д Л О Ж Е Н И Е

за опрощаване училищни такси за учебната 1915/1916 г. на бѣдни ученици при земледѣлското училище въ Садово.

Г. г. народни прѣдставители! XVII обикновено Народно събрание въ засѣданието си на 10 мартъ т. г. рѣши да се опростятъ училищнитѣ такси за 1913/14 и 1914/15 г. на 16 души ученици отъ земледѣлскитѣ училища въ Садово, въ Образцовъ чифликъ и въ гр. Плѣвенъ. Отъ тия 16 души нѣть души още слѣдватъ въ Садовското земледѣлско училище. Тия ученици сж всички, съ изключение на едного, отъ Македония, бѣдни безъ всѣкаква поддръжка. Държавата трѣбваше да имъ даде възможность да довършатъ училището, иначе досегашното имъ подпомагане щѣше да бъде изгубено. Ето защо оставихъ тия ученици да слѣдватъ горното училище, безъ да имъ се изисква слѣдуемата такса.

Прѣдъ видъ на гореизложеното, моля ви, г. г. народни прѣдставители, да одобрите чрѣзъ гласуване приложеното тукъ прѣдложение за опрощаване училищната такса, състояща се отъ 400 л. годишно, на ученицитѣ: Симеонъ Б. Трифоновъ отъ с. Голѣмо Илино, Битолско; Александъръ Минчевъ отъ с. Ранци, Кукушко; Христо Гоцевъ отъ с. Междурѣкъ, Кукушко; Илия Георгиевъ отъ с. Смърдешъ, Костурско и Наню Мърдаловъ отъ гр. Чирпанъ.

Министъръ на земледѣлието и държавнитѣ имоти:
Д-ръ П. Динчевъ.

„Р Ѣ Ш Е Н И Е

за опрощаване училищни такси за учебната 1915/16 г. на бѣдни ученици при земледѣлското училище въ Садово.

Членъ единственъ. Опрощава се училищната такса за учебната 1915/16 г. на слѣднитѣ бѣдни ученици отъ Земледѣлското училище въ Садово: Симеонъ Б. Трифоновъ отъ с. Голѣмо Илино, Битолско; Александъръ Минчевъ отъ с. Ранци, Кукушко; Христо Гоцевъ отъ Междурѣкъ, Кукушко; Илия Георгиевъ отъ с. Смърдешъ, Костурско и Наню Мърдаловъ отъ гр. Чирпанъ“.

Прѣдседателтъ: Които приематъ прѣдложението за опрощаване училищни такси за учебната 1915/1916 г. на бѣдни ученици при земледѣлското училище въ Садово, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Прието.

Слѣдующето прѣдложение е за одобрение, щото забѣлѣжката къмъ чл. 26 отъ закона за земледѣлското учение да се отнася и до дѣвическото земледѣлско-домакинско училище въ Орхание.

Г. секретарьтъ ще го прочете.

Секретарь П. Панайотовъ: (Чете)

„П Р Ѣ Д Л О Ж Е Н И Е,

щото забѣлѣжката къмъ чл. 26 отъ закона за земледѣлското учение да се отнася отъ началото 1915 финансова година и до дѣвическото земледѣлско домакинско училище въ гр. Орхание.

Г. г. народни прѣдставители! Съгласно забѣлѣжката къмъ чл. 26 отъ закона за земледѣлското учение, учителитѣ при низшитѣ земледѣлски училища се ползуватъ съ безплатни квартири. Кредитъ за квартирни на персонала отъ низшитѣ земледѣлски училища е прѣдвиденъ въ § 39 на бюджета на повѣреното ми министерство за 1915 г. На персонала отъ Орханийското дѣвическо земледѣлско училище, обаче, не се плащатъ квартирни пари, поради особеното тълкуване на забѣлѣжката къмъ чл. 26 отъ закона за земледѣлското учение въ смисълъ, че тази забѣлѣжка се отнася само до учителитѣ отъ низшитѣ земледѣлски училища, но не и до тѣзи отъ дѣвическото земледѣлско домакинско училище.

Понеже въ закона на земледѣлското учение не се прави разлика между низшитѣ земледѣлски училища и дѣвическото такова въ гр. Орхание, защото еднитѣ и другитѣ сж низши и съ еднакава програма, при тази само разлика, че при еднитѣ се обучаватъ момичета, а при другитѣ момчета, честь имамъ да ви помоля, г. г. народни прѣдставители, да разгледате и одобрите VIII-то постановление на почитаемия Министерски съвѣтъ отъ 5 августъ 1915 г., протоколъ № 94, съ което се одобрява, щото забѣлѣжката къмъ чл. 26 отъ закона на земледѣлското учение да се отнася и до дѣвическото земледѣлско домакинско училище въ гр. Орхание.

Министъръ на земледѣлието и държавнитѣ имоти:
Д-ръ П. Динчевъ".

„Р Ѣ Ш Е Н И Е

за одобрение, щото забѣлѣжката къмъ чл. 26 отъ закона за земледѣлческото учение да се отнася и до дѣвическото земледѣлско домакинско училище въ гр. Орхание.

Членъ единственъ. Одобрява се, щото забѣлѣжката къмъ чл. 26 отъ закона за земледѣлското учение да се отнася и до дѣвическото земледѣлско домакинско училище въ гр. Орхание, т. е. и на учителитѣ при сжщото училище да се прѣдвиждатъ квартирни пари при липсата на квартири за учителитѣ при сжщото".

Прѣдсѣдателтъ: Ще се гласува. Които приематъ прѣдложението за одобрение, щото забѣлѣжката къмъ чл. 26 отъ закона за земледѣлското учение да се отнася и до дѣвическото земледѣлско домакинско училище въ Орхание, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Прието.

Съ това се изчерпва днешниятъ дневенъ редъ.

Ще опрѣдѣлимъ дневния редъ за слѣдующето засѣдание.

На първо мѣсто ще бжде прѣдложението на видинския народенъ прѣдставитель г. Александъръ Недевъ, за продължение срока за поискване военно-инвалидна пенсия прѣзъ настоящата война;

На второ мѣсто — всички тия законопроекти и прѣдложения, които съобщихъ въ началото на днешното засѣдание.

Слѣдующето засѣдание, по правилника, ще бжде въ петъкъ.

Има думата г. министъръ на народното просвѣщение.

Министъръ П. Пешевъ: Прѣдлагамъ, слѣдующето засѣдание да бжде въ идущата срѣда, тъй като нѣмаме достатъчно материялъ за разглеждане.

Прѣдсѣдателтъ: Които приематъ това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Прието.

Вдигамъ засѣданието.

(Вдигнато въ 4 ч. слѣдъ пладне)

Прѣдсѣдатель: **Д-РЪ Д. К. ВАЧОВЪ.** Секретарь: **П. ПАНАЙОТОВЪ.**

Началникъ на стенографското бюро: **Т. ГЪЛЖБОВЪ.**